

Կարգապահական գործ թիվ ԿԳ-16059

Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների պալատի խորհրդի
2016 թվականի նոյեմբերի 10-ի թիվ 240-րդ ԿԳ նիստի

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ ԹԻՎ ԿԳ/161-Ա

**ՓԱՏԱԲԱՆ ԼՈՒՍԻՆԵ ՏԱՐԻԵԼԻ ՀԱԿՈՔՅԱՆԻՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀԱԿԱՆ
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱՐԿԵԼՈՒ ՀԱՐՑԸ ՔՆՆԱՐԿԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների պալատի (**այսուհետ նաև՝ Պալատ**) խորհուրդը (**այսուհետ նաև՝ խորհուրդ**), նիստը նախագահող՝ Երվանդ Վարոյանի, խորհրդի անդամներ՝ Կարապետ Աղաջանյանի, Սիմոն Բաբայանի, Հարություն Հարությունյանի, Նելլի Հարությունյանի, Լուսինե Սահակյանի, Մարտուն Փանոսյանի կազմով,

քարտուղարությամբ՝ Նոննա Համբարձումյանի,

քննության առնելով փաստաբան Լուսինե Տարիելի Հակոբյանի (արտոնագիր թիվ 1203) կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ հարցը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց՝

1. Կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթը և հիմքը.

Հայաստանի Հանրապետության դատական դեպարտամենտի ղեկավարի առաջին տեղակալ Աննա Վարդապետյանը (**այսուհետ նաև՝ Դիմող**) դիմելով Պալատ՝ հայտնել է, որ «Յուբոբ» ինտերնետային կայքում՝ <https://www.youtube.com/watch?v=Km2eTmC4MGg> հղումով «Ազատություն» ռադիոկայանի կողմից հրապարակվել է «Ֆեյսբուքյան ասուլիս Վարդգես Գասպարիի փաստաբանի և ակտիվիստ Միքայել Նազարյանի հետ» վերտառությամբ տեսանյութը, որի 52-րդ րոպեում արձանագրված է, թե ինչպես Վարդգես Գասպարիի պաշտպան Լուսինե Հակոբյանը (**այսուհետ նաև՝ Պատասխանող**), մոտեցնելով բարձրախոսը, կատարում է Երևան քաղաքի Շենգավիթ վարչական շրջանի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Նելլի Բաղդասարյանին ուղղված հետևյալ արտահայտությունը. «Մինչև Ձեր հեռանալը մենք միջնորդում ենք Ձեզ դատահոգեբուժականի ենթարկել»:

2. Կարգապահական վարույթ հարուցելու մասին որոշումը.

Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների պալատի նախագահի 23.03.2016թ. թիվ 102-Ա/ԿԳ-16059 որոշմամբ փաստաբան Լուսինե Տարիելի Հակոբյանի (արտոնագիր թիվ 1203) նկատմամբ հարուցվել է կարգապահական վարույթ՝ Պալատի ընդհանուր ժողովի կողմից 11.02.2012թ. թիվ 1/4 որոշմամբ

հաստատված Փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքի (**այսուհետ՝ Կանոնագիրք**) 4.1 ենթակետի պահանջների խախտման հատկանիշներով:

29.03.2016թ. կարգապահական գործը հանձնվել է կարգապահական գործը նախապատրաստող անձ Գևորգ Դավթյանին:

3. Դիմողի և Պատասխանողի համառոտ բացատրությունները, վկաների ցուցմունքները.

3.1. Դիմողի համառոտ բացատրությունը.

Դիմողը բացատրություն չի ներկայացրել: Համաձայն նախապատրաստողի 16.05.2016թ. կազմած եզրակացության Դիմողը հեռախոսազանգով նախապատրաստողին տեղեկացրել է, որ պնդում է իր կողմից ներկայացված դիմումը և ավելացնելու բան չունի:

Խորհրդի նիստին Դիմողը չի ներկայացրել թեև պատշաճ ծանուցվել է Խորհրդի նիստի վայրի և ժամի մասին:

3.2. Պատասխանողի համառոտ բացատրությունը.

Պատասխանողը 16.05.2016թ. ներկայացրել է բացատրություն, որտեղ մասնավորապես նշել է, որ ՀՀ դատական օրենսգրքի, «Դատական ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի, ՀՀ դատական դեպարտամենտի կանոնադրությամբ սահմանված՝ ՀՀ դատական դեպարտամենտի խնդիրների, նպատակների, գործառույթների և լիազորությունների ուսումնասիրությունից պարզ չի դառնում, թե վերոհիշյալ իրավական ակտերով սահմանված իր որ գործառույթի և/կամ լիազորության շրջանակներում է ՀՀ դատական դեպարտամենտի տեղակալ Աննա Վարդապետյանը դիտում «Ազատության» ռադիոկայանի ասուլիսները և դիմումներ ներկայացնում ՀՀ փաստաբանների պալատ փաստաբանին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու պահանջով: Ըստ Պատասխանողի ակնհայտ է, որ դատական դեպարտամենտը կատարում է դատավորների անձնական հեղինակության պաշտպանության գործակալի դեր, ինչը դուրս է այդ գործադիր մարմնի օրենքով սահմանված լիազորությունների, գործառույթների և խնդիրների շրջանակից և հանրային միջոցները այդ նպատակներով չէ, որ հատկացվում են այդ ծառայողներին, և ՀՀ Սահմանադրությամբ ամրագրված օրինականության սկզբունքի խախտմամբ ներկայացված դիմումն ու ապացույցն առհասարակ չէր կարող իր նկատմամբ կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթ հանդիսանալ, և որ դրա հիման վրա պատասխանատվության ենթարկելը ևս իր արտահայտվելու ազատության սահմանադրական իրավունքի խախտում կլինի:

Պատասխանողը նշել է, որ այդ արտահայտությունը, ինչպես հասկանալի է դառնում իր խոսքից, արվել է նախքան դատավոր Նելլի Բաղդասարյանի կողմից դատական նիստերի դահլիճից հեռանալը, ավելին, ինքը հորդորել է, որպեսզի վերջինս չչտապի հեռանալ, որ հասցնի այդ որոշումը ևս կայացնել: Դատավոր Նելլի Բաղդասարյանը դա լսել է: Հետևաբար, եթե կար իրեն պատասխանատվության ենթարկելու համար ՀՀ փաստաբանների պալատ դիմելու միջոցով դատական սանկցիա կիրառելու անհրաժեշտություն, ապա չկար որևէ խոչընդոտ դատավորի կողմից դա անելու համար: Ըստ Պատասխանողի, քանի որ դատարանում դատական նիստի կանոնների պատասխանատուն դատավորն է, անհասկանալի է, թե ինչու է նման պահանջով դիմել ՀՀ դատական դեպարտամենտի աշխատակիցը, այլ ոչ՝ այն

դատավորը, որին ինքը ներկայացրել է համապատասխան միջնորդությունը:

Պատասխանողը հայտնել է, որ միջնորդություն անելու համար ինքն ունեցել է բավարար հիմքեր՝ հաշվի առնելով դատավոր Նելլի Բադդասարյանի այդ օրվա, ինչպես նաև այդ նիստին նախորդող օրերի ընթացքում դրսևորած վարքագիծը: Թեև ինքը նախորդ նիստերից շատերին չի մասնակցել, այդուհանդերձ Վարդգես Գասպարիի պաշտպաններ Դավիթ Գյուրջյանի և Տիգրան Եգորյանի կողմից կատարված դատական նիստերի ծայնագրառումները լսելու միջոցով հնարավորություն է ունեցել ծանոթանալու տվյալ դատավորի վարքագծին: Պատասխանողը որպես օրինակ նշել է, որ 26.02.2016թ. դատական նիստն սկսվելուն պես Նելլի Բադդասարյանը հայտարարել է, որ նիստերի դահլիճում ներկա են փաստաբաններ Եգորյանը և Հակոբյանը և հարցրել, թե ինչ կարգավիճակով են իրենք մասնակցում նիստին, չնայած այն հանգամանքին, որ դեռևս երկու տարի առաջ իրենք ներկայացել են որպես տվյալ գործով ամբաստանյալ Վարդգես Գասպարիի պաշտպաններ, ներկայացրել են իրենց վկայականները, համապատասխան լիազորագրեր, արտոնագրերի պատճեններ: Այնուհետև, դատավորը հայտարարել է ու մի տևական ժամանակ պնդել, որ եթե իրենք ցանկանում են ներգրավվել որպես պաշտպաններ, պետք է ներկայացնեն համապատասխան վկայականներ այն դեպքում, երբ վկայականներ իրենք շատ վաղուց ներկայացրել էին, և իրենց ինքնությունը վաղուց հայտնի է եղել: Ըստ Պատասխանողի, քանի որ ակնհայտ է, որ դատավորի մոտ եղել է կամ կարճաժամկետ կամ երկարաժամկետ հիշողության կորուստ, ինչը ներոզի համախտանիշ է, իր մոտ սկսել են խորանալ կասկածներն այն մասին, որ դատավորը հոգեկան առողջության խնդիր ունի: Այնուհետև, դատավորը հայտարարել է, որ Գասպարին հրաժարվել է իրենցից որպես իր պաշտպանների և Գասպարիին հարցրել է արդյոք վերջինս համաձայն է, որ իր շահերի պաշտպանությունն իրականացնեն փաստաբան Եգորյանը և Հակոբյանը, ինչին ի պատասխան պարոն Գասպարին հայտարարել է, որ դատավորը ստում է, որ ինքը երբևէ չի հրաժարվել իր պաշտպաններից: Պատասխանողը նշել է, որ դրանից հետո դատավոր Նելլի Բադդասարյանը, իրենց վստահորդի հայտարարությունը խեղաթյուրելով, ներկայացրել է իբր իրենց վստահորդը հայտարարել է, որ համաձայն է, որ դատարանը իրենց ներգրավի որպես պաշտպաններ, որպիսի հայտարարություն իրենց վստահորդը չի արել: Ըստ Պատասխանողի դա ևս վկայում է դատավորի մոտ հիշողության կորստի մասին: Այնուհետև, դատավորը հայտարարել է, որ իրենց վստահորդն իրենցից հրաժարվելու մասին գրավոր դիմում է ներկայացրել և հրաժարվել է այդ դիմումը իրենց ներկայացնելուց (դրա բացակայության պատճառով): Այնուհետև, Գասպարին հայտարարել է, որ իր պաշտպան Տիգրան Եգորյանը լիարժեքորեն արտահայտում է իր դիրքորոշումը ու դրանից հետո հանկարծակիորեն Նելլի Բադդասարյանը որոշել է ոչ (միայն Եգորյանին ներգրավել որպես պաշտպան, այլ չգիտես ինչու, նաև իրեն, այն դեպքում, երբ իր վերջին պատասխանում Գասպարին իրեն որևէ կերպ չի հիշատակում: Պատասխանողը նշել է, որ այս կարգի փոփոխական տրամադրությունները և վարքագիծը ևս տիպիկ են ներոզով տառապող անձանց: Ըստ Պատասխանողի դատավորը տվել է տարօրինակ հարցեր, օրինակ՝ Եգորյանին հարցնում է, թե արդյոք իր արտոնագրում կա որևէ փոփոխություն և քանի որ արտոնագրում որևէ փոփոխություն չի արվում և հարցը անիմաստ է ըստ էության, այս հարցը ևս իր մեջ խորացրել է համապատասխան կասկածներ: Այնուհետև, Տիգրան Եգորյանին դարձյալ հարցնում է, թե արդյոք իր արտոնագրում կա որևէ փոփոխություն և, ավելացնում «Դուք լավ չեք լսում, այո?»՝ հարցը, որին ի պատասխան Եգորյանը

հակադարձում է «ոնց որ դուք», դրանից հետո իրեն վիրավորված համարելով կիրառում է դատական սանկցիա նախազգուշացման տեսքով առանց հիմնավորելու իր որոշումը: Այնուհետև, Տ. Եգորյանի պահանջին այն մասին, որ պետք է ներկայացնի իր որոշումների իրավական հիմքերը, հրաժարվում է դա անելուց և հայտարարում, որ հեռանում է խորհրդակցական սենյակ Տ. Եգորյանի նկատմամբ դատական սանկցիա կիրառելու պահանջով ՀՀ ՓՊ դիմելու որոշում կայացնելու, ինչից հետո Պատասխանողը անում է հետևյալ արտահայտությունը. «Մինչև Ձեր հեռանալը մենք միջնորդում են Ձեզ դատահոգեբուժականի ենթարկել» ինչից հետո դատավոր Նելլի Բաղդասարյանը շրջվում է, նայում է իրեն դժգոհ և վիրավորված դեմքի արտահայտությամբ ու հեռանում:

Իր հետագա մասնակցությունը Նելլի Բաղդասարյանի նախագահությամբ ընթացող նույն գործով նիստերին իր մոտ վերջնականապես արմատավորել են այն համոզմունքը, որ դատավորն իրապես ունի հոգեկան առողջության խնդիր, ինչի կապակցությամբ ի վերջո կազմել են միջնորդություն և ստորագրել Գասպարիի բոլոր պաշտպաններով, սակայն այդ մասով մասնակիորեն հնչեցրել է ինքը նիստով: Քանի որ բժշկությունն իր հետաքրքրությունների շրջանակներում է, դատավոր Նելլի Բաղդասարյանի դրսևորած հեղիեղուկ, անհավասարակշիռ, շուտ բռնկվող, շատ անգամ հիստերիկ, երբեմն դեպրեսիվ, փոփոխական տրամադրությունները, իր ուսումնասիրություններով, համապատասխանել են ներոզ հիվանդության առավելապես ներաստենիա ձևին, ինչը կարող է լինել հոգեկան առողջության կարճատև խանգարում, սակայն ինչի պարագայում դատավորի պաշտոնում պաշտոնավարելը և անձի համար բախտորոշ քրեական գործ քննելը չի կարող թույլատրելի համարվել: Այդ կապակցությամբ Պատասխանողը միջնորդությամբ դիմել է դատավոր Նելլի Բաղդասարյանին, Թեև նման հնարավորություն ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգիրքը չի նախատեսում: Պատասխանողը գտնում է, որ այս հարցը բարձրացնելու անհրաժեշտությունը կա համաձայն ՀՀ դատական օրենսգրքի 115.2-րդ հոդվածի 9-րդ և 10-րդ մասերի, 167-րդ հոդվածի:

Պատասխանողը նաև նշել, որ այն դեպքում, երբ դատավորն այդ պաշտոնում նշանակվելուց հետո ձեռք է բերել հոգեկան այնպիսի հիվանդություն՝ խրոնիկական կամ ժամանակավոր, որը հնարավոր չի դարձնում նրա պաշտոնավարումը մինչև պաշտոնավարման ժամկետի ընթանալը կամ ժամանակավորապես, օրենքը չի նախատեսում այնպիսի կարգավորում, որի պարագայում յուրաքանչյուր ոք, նման խնդիրներ նկատելով դատավորի մոտ կկարողանար բարձրացնել նրան բուժզննության ենթարկել պարտադրելու հարցը: Ըստ Պատասխանողի այս պարագայում մարդիկ կարող են հայտնվել մի իրավիճակում, երբ իրենց գործերով բախտորոշ դատական ակտեր կընդունեն դատավորներ, որոնք իրենց հոգեկան հատկանիշներով չեն համապատասխանում այդ պաշտոնին, մինչդեռ այդ քաղաքացիները չեն կարողանա բարձրացնել դատավորի պաշտոնում նրանց անհամապատասխանության և դատավորին բուժզննություն անցնել պարտադրելու հարցը: Քանի որ ինքը «Իրավունքի Եվրոպա միավորում» հասարակական կազմակերպության նախագահն եմ, իսկ իրենց կազմակերպությունը նաև դիտարկում է պետական պաշտոնների համալրման նպատակով անցկացվող մրցույթները, այդ թվում դատավորների թեկնածուների նշանակման նպատակով անցկացվող մրցույթները այս հարցը եղել է իրենց կողմից դիտարկված և բարձրացված խնդիրների տիրույթում:

Պատասխանողը հայտնել է նաև, որ, անհասկանալի է. թե ինչու վարույթն

իրականացնող մարմնի, այդ թվում՝ դատավորի կողմից անձի նկատմամբ դատահոգեբուժական փորձաքննություն նշանակելու որոշումը չի կարող հանդիսանալ այդ մարմնին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու հիմք, մինչդեռ դատավարության մասնակիցների կողմից վարույթն իրականացնող մարմնին ներկայացված՝ դատահոգեբուժական փորձաքննություն անցնելու մասին միջնորդությունը պետք է հիմք հանդիսանա այդ անձանց, տվյալ դեպքում՝ փաստաբանի կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու համար: Ըստ Պատասխանողի, եթե խնդիրն այն է, որ առաջին պարագայում այդ հնարավորությունը սահմանված է օրենքով, իսկ երկրորդ դեպքում՝ ոչ, ապա հասկանալի է, որ այստեղ գործ ունենք օրենսդրական բացի, այլ ոչ՝ կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու հիմքի հետ, հակառակ դեպքում սա ոչ այլ ինչ է քան երկակի ստանդարտներ, որի արդյունքում տուժում է փաստաբանի հեղինակությունը:

Բացատրությանը կից Պատասխանողը կցել է այդ նիստի վերձանությունը:

Խորհրդի նիստում Պատասխանողը ներկայացրել է և պնդել է գրավոր բացատրությունում նշված հանգամանքները: Ի լրումն իր բացատրության Պատասխանողը վկայակոչել է Մարիապոլին ընդդեմ Ֆինլանդիայի գործով մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի վճիռը (թիվ 37751/07 դիմում գանգատ): Մեջբերելով վճռի 64-րդ կետը՝ նշել է, որ թեև նշված գործը զրպարտության վերաբերյալ է և չի վերաբերում փաստաբանի կողմից դատավորին ուղղված արտահայտություններին, այդուհանդերձ դատարանը ամրագրել է մի քանի կարևոր սկզբունք, որոնք վերաբերելի են սույն գործին, մասնավորապես դատարանների և նախագահող դատավորի պարտականությունն է նիստերն այնպես վարել, որպեսզի ապահովվի կողմերի պատշաճ պահելաձևը և դատավարության արդարությունը, այլ ոչ հետագա քննություն վարել պարզելու կողմերի դատարանի դահլիճում արված հայտարարությունների պատշաճությունը: Տվյալ գործում դատավորը չի միջամտել կամ պահանջել դիմումատուից հետ վերցնել իր խոսքերը, նաև չի զգուշացրել վերջինիս նրա խոսքերի հնարավոր հետևանքների մասին, դատավարության ընթացքում չի խոսվել դատարանի նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունք ցուցաբերելու մասին: Ըստ Պատասխանողի մեկնաբանության այս պարբերությունում խոսքն այն մասին է, որ ըստ էության, դատավորն է այսպես ասած՝ դատավարության տերը և ինքն է գնահատում պատշաճ և ոչ պատշաճ վարքագիծը: Պատասխանողը նշել է, որ տվյալ դեպքում իր կողմից կատարած արտահայտությունները լսելի են եղել դատավորի համար և նա ըստ էության ոչինչ չի ձեռնարկել այդ կապակցությամբ՝ համարելով, որ դրանք պատշաճ արտահայտություններ են եղել, հեռացել է խորհրդակցական սենյակ, կայացրել է որոշում փաստաբան Տիգրան Եգորյանի նկատմամբ կարգապահական վարույթ հարուցելու նպատակով « փաստաբանների պալատ դիմելու վերաբերյալ և այնուհետև շարունակել է դատաքննությունը:

Պատասխանողի ներկայացուցիչ Տիգրան Եգորյանը մատնանշել է մի քանի կետ, որոնց վերաբերյալ խնդրել է որպեսզի Խորհուրդն իր որոշմամբ դիրքորոշում արտահայտի և քննարկի, մասնավորապես՝

- կատարված խնդրո առարկա արտահայտությունը կատարվել է դատական նիստի ընթացքում, թե՛ ոչ,
- այդ արտահայտությունը քննարկվել է դատավորի կողմից, թե՛ ոչ, ինչպես դատական նիստի ընթացքում, եթե այն դատական նիստի ընթացքում է կատարվել, և խորհրդակցական սենյակում,
- արդյոք այս արտահայտությունը, որը կատարվել է, եթե Խորհուրդը գտնի ոչ

դատական նիստի ընթացքում, ապա կարող էր արդյոք հասանելի լիներ դատավորին, և եթե ոչ, ապա արդյոք այս որոշումը կարելի է համարել դատարանի կողմից իր լիազորությունների տիրույթում խորհրդակցական սենյակում կայացրած որոշում:

- դատական նիստի ընթացքում կատարված չլինելու դեպքում, որքանով է սա դատարանի նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունքի տիրույթում գտնվում և ոչ փոխարենը կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի կարգավորման տիրույթում, այսինքն՝ լրիվ այլ հարթությունում:

- եթե կատարվել է դատական նիստի ընթացքում և այն դատարանի կողմից չի որակվել որպես դատարանի նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունք, ապա որքանով է Խորհուրդն իրավասու քննել այս հարցը անկախ ստացված հաղորդումից:

- հաղորդում ներկայացնող անձի պատշաճ սուբյեկտ լինելու հանգամանքը, արդյոք ցանկացած անձից ստացված հաղորդումը կարող է հիմք հանդիսանալ կարգապահական վարույթ հարուցելու և քննելու:

Պատասխանողը Խորհրդին տրամադրել է դատական նիստի ձայնագրառման կրիչը:

3.3. Վկաների ցուցմունքները.

Սույն կարգապահական գործով վկաներ չեն հրավիրվել:

4. Կարգապահական գործը նախապատրաստողի եզրակացությունը, եզրակացության վերաբերյալ առարկությունները և գործի հանձնումը Խորհրդին.

16.05.2016թ. կարգապահական վարույթի գործը նախապատրաստողը կազմել է եզրակացություն, որի համաձայն Նախապատրաստողը հաստատված է համարում այն, որ 26.02.2016թ. Երևան քաղաքի Շենգավիթ վարչական շրջանի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Նելլի Բաղդասարյանի նախագահությամբ տարվող դատական քննության ընթացքում փաստաբան Լուսինե Տարիելի Հակոբյանը մոտեցնելով բարձրախոսը կատարել է հետևյալ արտահայտությունը. «Մինչև Ձեր հեռանալը մենք միջնորդում ենք Ձեզ դատահոգեբուժականի ենթարկել»:

19.05.2016թ. գործը հանձնվել է Խորհրդին:

Խորհրդի նիստը տեղի է ունեցել 2016 թվականի նոյեմբերի 10-ին, ժամը՝ 19:30-ին, ՀՀ փաստաբանների պալատի վարչական շենքում (ք.Երևան, Զաքիյան 2, 4-րդ հարկ, թիվ 12 սենյակ):

5. Գործի հանգամանքները՝ առկա ապացույցների վկայակոչմամբ.

«Փաստաբանի նկատմամբ կարգապահական վարույթի իրականացման կարգի» 22-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն, Պալատի խորհուրդը հիմք է ընդունում Նախապատրաստողի եզրակացությամբ հաստատված փաստերը, բացառությամբ այն դեպքի, երբ գործում գտնվող ապացույցները կամ Պալատի խորհրդին ներկայացված լրացուցիչ ապացույցները՝ սույն կարգին համապատասխան գնահատելու արդյունքում Պալատի խորհուրդն այլ եզրահանգման է գալիս:

Խորհուրդը ուսումնասիրելով գործում առկա ապացույցները, հաշվի առնելով նաև Կարգապահական գործը նախապատրաստողի եզրակացությունը, հաստատված է համարում հետևյալ էական փաստը՝

- 26.02.2016թ. Երևան քաղաքի Շենգավիթ վարչական շրջանի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Նելլի Բաղդասարյանի նախագահությամբ քննվող ԵՇԴ/0125/01/14 քրեական գործով դատական նիստի ընթացքում փաստաբան Լուսինե Տարիելի Հակոբյանը՝ խոսափողը մոտեցնելով (կարգավորելով) կատարում է դատավոր Նելլի Բաղդասարյանին ուղղված հետևյալ արտահայտությունը. «Մինչև Ձեր հեռանալը մենք միջնորդում ենք Ձեզ դատահոգեբուժականի ենթարկել»:

Նշված փաստը հաստատվում է Դիմողի ներկայացրած դիմումով, ««Յուբուբ» ինտերնետային կայքում՝ <https://www.youtube.com/watch?v=Km2eTmC4MGg> տեղադրված տեսանյութով (Տես 52:46 բոպեից մինչև 52:53), ինչպես նաև պատասխանողի բացատրությամբ:

6. Պատասխանողի անձը բնութագրող հանգամանքները.

Պալատի ընդհանուր դեպարտամենտի ղեկավարի կողմից 10.11.2016թ. տրամադրված N ԸԴՂ/ԿԳ/1100-16 տեղեկանքի համաձայն Լուսինե Տարիելի Հակոբյանը արտոնագիրը ստացել է 15.10.2011թ.: Լուսինե Տարիելի Հակոբյանի նկատմամբ 2011-2016թթ ժամանակահատվածում երկու կարգապահական վարույթով կայացվել են որոշումներ՝

➤ Խորհրդի 04.02.2013թ. թիվ 4-ԿԳ որոշմամբ Լուսինե Տարիելի Հակոբյանը ենթարկվել է կարգապահական պատասխանատվության (Կանոնագրքի 2.3.3. և 6.1 ենթակետերի հատկանիշներով) և վերջինիս նկատմամբ կիրառվել է կարգապահական տույժ նկատողություն, որը մարվել է.

➤ Խորհրդի 31.10.2016թ. թիվ ԿԳ/158-Ա որոշմամբ Լուսինե Տարիելի Հակոբյանի նկատմամբ հարուցված կարգապահական վարույթը (Կանոնագրքի 4.1 կետի հատկանիշներով) կարճվել է:

7. Պալատի խորհրդի պատճառաբանված եզրակացությունը և որոշումը.

Պալատի խորհուրդը գտնում է, որ փաստաբան Լուսինե Տարիելի Հակոբյանին Կանոնագրքի 4.1 կետի պահանջները խախտելու համար պետք է ենթարկել կարգապահական պատասխանատվության, հետևյալ պատճառաբանությամբ.

«Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ նաև՝ Օրենք) 39-րդ հոդվածի առաջին մասի համաձայն՝ փաստաբանը ենթակա է կարգապահական պատասխանատվության սույն օրենքի և փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքի պահանջները խախտելու համար:

Համաձայն կանոնագրքի 4.1. ենթակետի Փաստաբանը, ով ներկայանում է կամ մասնակցում է գործին դատարանի կամ արբիտրաժային տրիբունալի առջև, պետք է ենթարկվի այդ դատարանի կամ տրիբունալի կողմից կիրառվող վարվելակերպի կանոններին, այդ թվում՝ հարգանքով վերաբերվել դատավորին և դատավարության մյուս մասնակիցներին: Այդ կանոններին ենթարկվելու պարտականությունը չի սահմանափակում փաստաբանի՝ դատավորի կամ արբիտրի գործողությունների դեմ առարկելու կամ այլ դատավարական իրավունքներից օգտվելու հնարավորությունը: Փաստաբանը դատարանի հանդեպ ճշգրիտ հարգանք և համակրանք դրսևորելու հետ միաժամանակ պետք է իր վստահողի շահերը պաշտպանի անկաշկանդ և անվախ՝ հաշվի չառնելով իր անձնական շահերը կամ ցանկացած հետևանքները, որոնք կպատահեն իր կամցանկացած այլ անձի հետ:

Պալատի խորհուրդը անհրաժեշտ է համարում անդրադառնալ հետևյալ հարցերին՝

- արդյո՞ք Փաստաբանի վարքագծի կանոնագիրքը կարող է սահմանափակել փաստաբանի վարքագիծը, այդ թվում՝ արտահայտվելու իրավունքը և արդյո՞ք այդ սահմանափակումը կարող է դիտարկվել «օրենքով նախատեսված սահմանափակման» համատեքստում

- արդյո՞ք խախտվել է ՀՀ Սահմանադրության 42-րդ հոդվածի և Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի պահանջները.

- արդյոք Լուսինե Հակոբյանի կողմից կատարված արտահայտությունը կատարվել է դատական նիստի ընթացքում, թե՛ ոչ:

7.1 Արդյո՞ք Փաստաբանի վարքագծի կանոնագիրքը կարող է սահմանափակել փաստաբանի վարքագիծը, այդ թվում՝ արտահայտվելու իրավունքը և արդյո՞ք այդ սահմանափակումը կարող է դիտարկվել «օրենքով նախատեսված սահմանափակման» համատեքստում:

Պալատի խորհուրդը գտնում է, որ Փաստաբանի վարքագծի կանոնագիրքը կարող է սահմանափակել փաստաբանի վարքագիծը, այդ թվում՝ արտահայտվելու իրավունքը, և այդ սահմանափակումը պետք է դիտարկվել, որպես օրենքով նախատեսված սահմանափակում, հետևյալ պատճառաբանությամբ.

Տվյալ դեպքում, նախ և առաջ անհրաժեշտ է հասկանալ, թե արդյո՞ք Փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքով նախատեսված փաստաբանի ազատ արտահայտվելու իրավունքի սահմանափակումները դիտվում են «**օրենքով նախատեսված սահմանափակման**» համատեքստում, թե՛ ոչ:

KINCSES v. HUNGARY գործով 27.01.2015թ. որոշմամբ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը նշել է, որ **դիմողի արտահայտվելու ազատությանը միջամտությունը հիմնված է 1998 թվականի թիվ 11 ակտի¹ 37ա և 38 հոդվածների վրա, հետևաբար՝ նախատեսված է եղել օրենքով:**

Տվյալ դեպքում Հունգարիայի փաստաբանության վերաբերյալ օրենքի (թիվ 11 ակտի) 37ա հոդվածի համաձայն՝ *փաստաբանի կողմից կարգապահական խախտումը համարվում է կատարված, եթե նա խախտել է փաստաբանի էթիկայի նորմերով նախատեսված պարտավորությունները:*

Նշված օրենքի 38-րդ հոդվածը խոսում է Հունգարիայի փաստաբանների պալատի կողմից կիրառվող կարգապահական տույժերի տեսակների մասին:

Շեղանակաբար, հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Հունգարիայի փաստաբանը փաստաբանական պալատի կողմից կարգապահական պատասխանատվության էր ենթարկվել Փաստաբանների էթիկայի կանոնների 12.1 և 15.2 կետերի խախտման համար, ապա **միանշանակ կարելի է փաստել, որ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպային իրավունքի համաձայն փաստաբանի արտահայտվելու իրավունքի սահմանափակման վերաբերյալ դրույթները, որոնք սահմանված են փաստաբանների էթիկայի նորմերով, Կոնվենցիայի տեսանկյունից հավասարեցվում են օրենքով նախատեսված սահմանափակումներին:**

Նույնկերպ պետք է ընկալվել ՀՀ փաստաբանների պալատի կողմից հաստատված փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքով նախատեսված սահմանափակումները, քանի որ «Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի 39-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝

¹ Հունգարիայի փաստաբանության վերաբերյալ օրենք:

² Տե՛ս KINCSES v. HUNGARY 27.01.2015 (no. 66232/10, § 27)

Փաստաբանը ենթակա է կարգապահական պարասխանարվության սույն օրենքի և փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքի պահանջները խախտելու համար.....:

7.2. Արդյո՞ք խախտվել է ՀՀ Սահմանադրության 42-րդ հոդվածի և Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի պահանջները, սույն կարգապահական գործով:

ՀՀ Սահմանադրության 42-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ Կարծիքի արտահայտման ազատությունը կարող է սահմանափակվել **միայն օրենքով՝** պետական անվտանգության, հասարակական կարգի, առողջության և բարոյականության կամ **այլոց պարզի ու բարի համբավի** և այլ հիմնական իրավունքների և ազատությունների **պաշտպանության նպատակով:**

Այդպիսի կարգավորում ունի նաև Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասը, համաձայն որի՝ այս ազատությունների իրականացումը, քանի որ այն կապված է պարտավորությունների և պարասխանարվության հետ, կարող է պայմանավորվել այնպիսի ձևականություններով, պայմաններով, սահմանափակումներով կամ պարտամիջոցներով, **որոնք նախատեսված են օրենքով և անհրաժեշտ են ժողովրդավարական հասարակությունում՝ ի շահ պետական անվտանգության, տարածքային ամբողջականության կամ հասարակության անվտանգության, անկարգությունները կամ հանցագործությունները կանխելու, առողջությունը կամ բարոյականությունը, ինչպես և այլ անձանց հեղինակությունը կամ իրավունքները պաշտպանելու, խորհրդապահական պայմաններով ստացված տեղեկատվության բացահայտումը կանխելու կամ արդարադատության հեղինակությունն ու անաչառությունը պահպանելու նպատակով:**

Կարևոր է պարզել, թե Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասի լույսի ներքո արդյո՞ք փաստաբանի վարքագծի սահմանափակումը եղել է իրավաչափ, թե՛ ոչ:

ա) «Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 4-րդ կետի, 19-րդ հոդվածի 2-րդ կետի, 27-րդ հոդվածի և 39-րդ հոդվածի համաձայն, հաշվի առնելով KINCSES v. HUNGARY գործով Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը 27.01.2015թ. որոշմամբ³ բերված իրավական դիրքորոշումները, Փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքով նախատեսված սահմանափակումները ամբողջությամբ տեղավորվում են Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված **«որոնք նախատեսված են օրենքով»** հասկացության մեջ:

Եվրոպական դատարանի նշված գործով փաստական հանգամանքները նույնական են, այնքանով, որքանով՝ KINCSES v. HUNGARY գործով դիմողը փաստաբան է և վերջինիս պատասխանատվության է ենթարկել փաստաբանական պալատը արտահայտվելու համար՝ փաստաբանի էթիկայի կանոնների խախտման հիմքով: Հունգարիայի փաստաբանության օրենսդրությունը էթիկայի կանոնների մասով նույնպես վկայակոչող (բլանկետային) է և հղում է կատարում արդեն փաստաբանական պալատի սահմանած էթիկայի կանոններին:

բ) Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասի մյուս կարևոր պայմանն այն է, թե արդյո՞ք Պալատը փաստաբանի արտահայտվելու ազատությունը Փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքով սահմանափակելով՝ իրավաչափ նպատակ է հետապնդել պաշտպանելու այլ անձանց հեղինակությունը, թե՛ ոչ: Նշվածը պարզելու համար նախ պետք է մեջբերել «Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 4-

³ Տես՝ ՀՀ դատական օրենսգրքի 15-րդ հոդվածի 4-րդ մաս

րդ և 5-րդ կետերը այն է՝ Փաստաբանների պալատի խնդիրներն են՝ 4) վերահսկողություն իրականացնել իր անդամների կողմից փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքի պահանջների պահպանման նկատմամբ. 5) միջոցներ ձեռնարկել **փաստաբանության** հեղինակության բարձրացման ուղղությամբ: Փաստաբանության հասկացությունը տրված է նույն օրենքի 3-րդ հոդվածում, որի համաձայն՝ Փաստաբանությունը **փաստաբանների մասնագիտական միավորում է, որը, հանդիսանալով քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտ, չի մտնում պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների համակարգի մեջ:**

Նշված իրավական նորմերի վերլուծությունից միանշանակ պարզ է դառնում, որ փաստաբանների պալատի խնդիրներից է բարձր պահել ՀՀ բոլոր փաստաբանների միավորման արդյունքում ձևավորված կառույցի հեղինակությունը, և հետևաբար, Պալատի մարմին հանդիսացող Պալատի խորհրդի կողմից այն փաստաբանին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելը, որը խախտել է Կանոնագրքի համապատասխան պահանջը, դրանով իսկ ազդելով բոլոր փաստաբանների հավաքական միավորում հանդիսացող փաստաբանության հեղինակության վրա:

գ) Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասի մյուս կարևոր պայմանն այն է, թե արդյոք ժողովրդավարական հասարակության համար նման միջամտությունն անհրաժեշտ էր և հետևաբար, արդյո՞ք պահպանվել էր այն հավասարակշռությունը մի կողմից փաստաբանության հեղինակության պաշտպանության, և մյուս կողմից անձի արտահայտվելու ազատության սահմանափակման միջև: Այս հարցին անդրադառնալու համար նախ և առաջ անհրաժեշտ է խոսել հասարակությունում փաստաբանության դերի և նշանակության մասին:

Այսպես, Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպային որոշումների համաձայն՝ Փաստաբաններն իրենց հատուկ կարգավիճակով պայմանավորված՝ որպես միջնորդ, կենտրոնական դիրք են զբաղեցնում հանրության և դատարանների միջև արդարադատության իրականացման գործընթացում: Նման կարգավիճակով է բացատրվում նրանց վարքագծի նկատմամբ սովորաբար կիրառվող սահմանափակումները որպես փաստաբանական միության անդամ⁴:

Փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքի 1.1 ենթակետի համաձայն՝ Իրավունքի գերակայության հանդեպ ունեցած հարգանքի վրա հիմնված հասարակության մեջ փաստաբանը հատուկ դեր է ստանձնում: Փաստաբանի պարտականությունները չեն սկսվում և ավարտվում միայն հանձնարարականների բարեխիղճ կատարմամբ: Փաստաբանը կոչված է ծառայել արդարադատության շահերին, ինչպես նաև այն իրավունքներին ու արտոնություններին, որոնք նրան վստահել են պաշտպանելու իր վստահորդի շահերը:

Փաստաբանի մասնագիտական գործունեության հանդեպ հարգանքը կարևոր պայման է հասարակության մեջ իրավունքի գերակայության և ժողովրդավարության համար:

Կանոնագրքի 1.2 ենթակետի համաձայն՝ Մասնագիտական գործունեության սկզբունքները ձևավորվել են Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների պալատի կողմից, երաշխավորելու փաստաբանի պարզաձև գործունեությունը, ինչին բոլոր քաղաքակիրթ հասարակությունները կարևոր նշանակություն են տալիս:

⁴ St' u Casado Coca v. Spain գործով Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի, 24.02.1994թ. վճիռը (§ 54):

Սկզբունքների ձևավորման համար կարևոր նշանակություն են ունեցել Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների կողմից ձևավորված ավանդույթները, ինչպես նաև **Եվրոպայի փաստաբանների միությունների և իրավական համայնքների խորհրդի⁵ կողմից սահմանված «Եվրոպայի փաստաբանների համար վարքագծի կանոնագրքի» դրույթները:**

Պալատի կանոնադրության 2.2 կետի 8-րդ ենթակետի համաձայն՝ Փաստաբանների պալատը հետապնդում է նաև հետևյալ նպատակները և խնդիրները՝ **նպաստել** Հայաստանի Հանրապետության լիակատար ինտեգրմանը եվրոպական կառույցներում, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության ներդաշնակեցմանը եվրոպական չափանիշներին, **եվրոպական իրավական սրանդարտների և ավանդույթների արմատավորմանը:**

Եվրոպայի փաստաբանների միությունների և իրավական համայնքների խորհրդի (CCBE-ի) կողմից հաստատված եվրոպական իրավական մասնագիտության հիմնական սկզբունքների վերաբերյալ կոմենտարների «դ» կետի համաձայն՝ Փաստաբանը, որպեսզի հարգվի իր վստահողների, երրորդ անձանց, դատարանների և պետության կողմից, պարտավոր է արժանանալ այդ հարգանքին: Դա հնարավոր է անդամագրվելով հեղինակային մասնագիտությանը. հետևաբար, փաստաբանը չպետք է անի այն ամենը, ինչը կարող է հեղինակագրել ինքն իրեն կամ առհասարակ փաստաբանությանը, որպես մասնագիտություն, կամ թուլացնել տվյալ մասնագիտության նկատմամբ հասարակության վստահությունը: Դա չի նշանակում, որ փաստաբանը պետք է լինի կատարյալ անձնավորություն, բայց դա նշանակում է, որ նա չպետք է ցուցաբերի ոչ հարիր վարքագիծ, թե փաստաբանություն, թե այլ տեսակի գործունեություն իրականացնելիս, թե նույնիսկ մասնավոր կյանքում, որով հնարավոր է որ վարկաբեկվի տվյալ մասնագիտությունը⁶:

«Հաստատված սահմանադրական դատարանի 2016թ. ապրիլի 5-ի թիվ ՍԴԴ-1263 որոշմամբ դատարանը նշել է. «Ինքնանպատակ չէ այն հանգամանքը, որ ի տարբերություն 2005թ. խմբագրությամբ ՀՀ Սահմանադրության 20-րդ հոդվածի, որի 1-ին մասի 1-ին նախադասությամբ ամրագրված դրույթով սահմանված էր իրավաբանական օգնություն ստանալու իրավունքը, 2015թ. խմբագրությամբ ՀՀ Սահմանադրության 64-րդ հոդվածը, որը վերաբերում է դիտարկվող իրավունքին, պարունակում է 2-րդ մաս, որի 1-ին նախադասությամբ ամրագրված է հետևյալ դրույթը. «Իրավաբանական օգնություն ապահովելու նպատակով երաշխավորվում է անկախության, ինքնակառավարման և փաստաբանների իրավահավասարության վրա հիմնված փաստաբանության գործունեությունը»: Դրանով իսկ պետությունն ընդլայնել է որակյալ իրավաբանական օգնություն ցուցաբերելու իր պոզիտիվ պարտականության շրջանակները **սահմանադրական մակարդակի բարձրացնելով փաստաբանության որպես որակյալ իրավաբանական օգնություն տրամադրող ինստիտուտի դերը:**»:

Ամփոփելով վերը նշվածը՝ կարելի է եզրակացնել, որ կշեռքի մի նժարի վրա դրված է փաստաբանի արտահայտվելու ազատությունը, իսկ մյուս նժարի վրա՝ փաստաբանության, որպես քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտի, որին Սահմանադրությամբ վերապահվել է պետության կողմից երաշխավորված անձի իրավաբանական օգնություն ստանալու իրավունքի ապահովումը, հեղինակությունը, մի կառույցի հեղինակությունը, որին անդամագրված են արդարադատության

⁵ Այսուհետ՝ CCBE

⁶ Տե՛ս CCBE A Commentary on the Charter of Core Principles of the European Legal Profession

իրականացման գործընթացում հասարակության և դատարանի միջև միջնորդ հանդիսացող փաստաբանները, կառույց, որի բարձր հեղինակությունից է նաև կախված յուրաքանչյուր փաստաբանի հեղինակությունը պետական մարմինների, դատարանների և այլ անձանց հետ հարաբերվելիս:

Այս տեսանկյունից, բնականաբար, արդարացված և հավասարակշռված է փաստաբանի արտահայտվելու ազատության սահմանափակումը, որն ուղղված է մյուս բոլոր փաստաբանների և առհասարակ փաստաբանության հեղինակության բարձրացմանը: Նման սահմանափակումն անհրաժեշտ է հասարակության համար:

7.3 Արդյոք Լուսինե Հակոբյանի կողմից կատարված արտահայտությունը կատարվել է դատական նիստի ընթացքում, թե՛ ոչ:

Պալատի խորհուրդն արձանագրում է, որ Պատասխանողը գիտակցել և ընդունել է, որ «Մինչև Ձեր հեռանալը մենք միջնորդում ենք Ձեզ դատահոգեբուժականի ենթարկել» արտահայտությունն իր կողմից կատարվել է դատական նիստի ժամանակ և ուղղված է եղել տվյալ նիստը նախագահող Նելլի Բաղդասարյանին: Մասնավորապես, Պատասխանողն իր գրավոր բացատրությունում նշել է, որ այդ արտահայտությունը, ինչպես հասկանալի է դառնում իր խոսքից, արվել է նախքան դատավոր Նելլի Բաղդասարյանի կողմից դատական նիստերի դահլիճից հեռանալը, ավելին, ինքը հորդորել է, որպեսզի վերջինս չշտապի հեռանալ, որ հասցնի այդ որոշումը ևս կայացնել: Դատավոր Նելլի Բաղդասարյանը դա լսել է: Հետևաբար, եթե կար իրեն պատասխանատվության ենթարկելու համար ՀՀ փաստաբանների պալատ դիմելու միջոցով դատական սանկցիա կիրառելու անհրաժեշտություն, ապա չկար որևէ խոչընդոտ դատավորի կողմից դա անելու համար: Ըստ Պատասխանողի, քանի որ դատարանում դատական նիստի կանոնների պատասխանատուն դատավորն է, անհասկանալի է, թե ինչու է նման պահանջով դիմել ՀՀ դատական դեպարտամենտի աշխատակիցը, այլ ոչ՝ այն դատավորը, որին ինքը ներկայացրել է համապատասխան միջնորդությունը:

Պատասխանողը Խորհրդի նիստում ներկայացրած բացատրությամբ նշել է, որ տվյալ դեպքում իր կողմից կատարած արտահայտությունները լսելի են եղել դատավորի համար և նա ըստ էության ոչինչ չի ձեռնարկել այդ կապակցությամբ՝ համարելով, որ դրանք պատշաճ արտահայտություններ են եղել, հեռացել է խորհրդակցական սենյակ, կայացրել է որոշում փաստաբան Տիգրան Եգորյանի նկատմամբ կարգապահական վարույթ հարուցելու նպատակով ՀՀ փաստաբանների պալատ դիմելու վերաբերյալ և այնուհետև շարունակել է դատաքննությունը:

Ինչպես Պատասխանողը նշել է իր բացատրությունում, ինքը նշված արտահայտությունն արել է նախքան դատավոր Նելլի Բաղդասարյանի կողմից դատական նիստերի դահլիճից հեռանալը, և այդ արտահայտությունն ուղղված է եղել դատավոր Նելլի Բաղդասարյանին: Խորհրդի գնահատմամբ, նշված արտահայտությունն անելով Պատասխանողը անհարգալից է վերաբերվել դատավորին:

Դատարանի առջև փաստաբանի վարքագծի վերաբերյալ սկզբունքներն ամրագրված են նաև Փաստաբանի գործունեության իրականացման ազատության վերաբերյալ Եվրոպայի խորհրդի նախարարների կոմիտեի 25.10.2000թ. № Rec(2000)21 հանձնարարականում, մասնավորապես երրորդ սկզբունքի 4-րդ կետի համաձայն **Փաստաբանը պետք է հարգի դատական իշխանությունը և դատարանի առջև իր պարտականություններն իրականացնի այնպես, որպեսզի**

համապատասխանի ազգային իրավական և այլ կանոններին և մասնագիտական չափորոշիչներին:

Պալատի խորհուրդն արձանագրում է, որ փաստաբանը պարտավոր է հարգալից վերաբերվել դատավորին, իսկ սույն դեպքում Պատասխանողը դատավորին ուղղելով **«Մինչև Ձեր հեռանալը մենք միջնորդում ենք Ձեզ դատահոգեբուժականի ենթարկել»** արտահայտությունը, անհարգալի վարքագիծ է դրսևորել, քանի որ հրապարակայնորեն կասկածի տակ է դրել դատավորի հոգեպես առողջ լինելու հանգամանքը:

Պալատի խորհուրդը գտնում է, որ փաստաբան Լուսինե Հակոբյանն իրավասու չէր այսպիսի վարքագիծ դրսևորել, և վերջինիս կողմից այսպիսի անհարգալից արտահայտություններ կատարելը դատավորի նկատմամբ արտոնված չէ ոչ ՀՀ Սահմանադրության 42-րդ հոդվածով, և ոչ էլ Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածով:

Ինչ վերաբերում է Պատասխանողի կողմից կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթի մասով դիրքորոշմանը, ապա.

Օրենքի 39.1-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին կետի համաձայն՝ *փաստաբանի նկատմամբ կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթներն են պետական, տեղական ինքնակառավարման և ոչ պետական մարմինների, ինչպես նաև այլ անձանց դիմումները (բողոքները), ինչպես նաև զանգվածային լրատվամիջոցների հրապարակումները:*

Օրենքի 39.3-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթների և հիմքերի առկայության դեպքում փաստաբանների պալատի նախագահը որոշում է կայացնում կարգապահական վարույթ հարուցելու մասին առիթը ծագելու պահից մեկ ամսվա ընթացքում:*

Օրենքի 39.4-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթի կամ հիմքի բացակայության դեպքում փաստաբանների պալատի նախագահը պարճառաբանված որոշում է կայացնում կարգապահական վարույթ հարուցելը մերժելու մասին:*

Նշված նորմերի վերլուծությունից բխում է, որ կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթի կամ հիմքի առկայության կամ բացակայության հարցը քննարկելու իրավասությունը վերապահված է Պալատի նախագահին: Տվյալ դեպքում, առիթը հանդիսացել է պետական մարմնի աշխատակցի դիմումը, իսկ հիմքը՝ նշված դիմումում նկարագրված արարքի՝ Կանոնագրքին առերևույթ հակասելու հանգամանքը: Պալատի խորհուրդն արձանագրում է, որ կարգապահական վարույթ հարուցելն ինքնին չի նշանակում, որ փաստաբանը Կանոնագրքի խախտում է կատարել, քանի որ այդ հարցը ստուգվում է կարգապահական վարույթի շրջանակներում:

Օրենքի 39.9-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ *փաստաբանի նկատմամբ կիրառվող կարգապահական տույժը պետք է համաչափ լինի կատարված խախտմանը: Կարգապահական տույժ կիրառելիս փաստաբանների պալատի խորհուրդը հաշվի է առնում նաև խախտման հետևանքները, փաստաբանի անձը, մեղքի աստիճանը, առկա տույժերը, փաստաբանին բնութագրող ուշադրության արժանի այլ հանգամանքներ:*

Պալատի խորհուրդը հաշվի առնելով Լուսինե Տարիելի Հակոբյանի անձը, կարգապահական խախտման հետևանքները, մեղքի աստիճանը, տույժերի բացակայությունը, ինչպես նաև փաստաբանին բնութագրող ուշադրության արժանի այլ հանգամանքներ, գտնում է, որ Լուսինե Հակոբյանի նկատմամբ պետք է կիրառել նկատողություն տույժի տեսակը:

Ելնելով վերոշարադրյալից և ղեկավարվելով «Փաստաբանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 10-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 14-րդ կետի, 39-րդ հոդվածի 1-ին մասի, 39.7.-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 1-ին կետի, 39.9.-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի, ՀՀ փաստաբանների պալատի կանոնադրության 16.26-րդ կետի, Կանոնագրքի հավելվածը հանդիսացող «Փաստաբանի նկատմամբ կարգապահական վարույթի իրականացման կարգի» 30-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 1-ին կետի, Պալատի խորհրդի 05.06.2016թ. թիվ 16/8 որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների պալատի խորհրդի նիստերի վարման ներքին ընթացակարգի 8.6.-րդ ենթակետի պահանջներով Խորհուրդը՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց՝

1. Փաստաբան Լուսինե Տարիելի Հակոբյանին (արտոնագիր թիվ 1203) ճանաչել մեղավոր «Փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքի» 4.1 կետի խախտման համար:

2. Փաստաբան Լուսինե Տարիելի Հակոբյանի (արտոնագիր թիվ 1203) նկատմամբ կիրառել կարգապահական փույժ՝ նկատողություն:

3. Հանձնարարել Պալատի աշխատակազմի ղեկավարին՝ սույն որոշման մասին իրազեկել Պատասխանողին և Դիմողին:

Ծանոթություն. *Սույն որոշումը կարող է բողոքարկվել դատական կարգով՝ այն ստանալու օրվանից մեկամսյա ժամկետում: Սույն որոշումն օրինական ուժի մեջ է մտնում սույն կետով նախատեսված բողոքարկման ժամկետն անցնելուց հետո:*

ՀՀ փաստաբանների պալատի
խորհրդի անդամ՝

Նելլի Հարությունյան